

Domáci glasovi

Štev.154

Lienz, sobota 3. avgusta 1946.

Leto 2.

ZAKAJ ŽE ZDAJ ?

Včeraj smo pisali, da se bo treba odločiti in pripraviti na morebitno preselitev v tuji svet. Marsikdo bo oporekal, češ: zakaj in čemu pa že zdaj? Odgovor na to je bil nekoliko že včeraj podan. Danes bi dodali te le misli.

Avstrija, kjer že več ko eno leto živimo begunsko življenje, je revna dežela, v kateri za veliko večino izmed nas nikoli ne bo pogojev za življenski obstanek. Saj še dobro vemo, da se je po l. 1918 več sto tirolskih kmetov moralo izseliti v Južno Ameriko, kar je takrat organiziral njihov poslanec, ki je za nje pripravil ugodne pogoje za strnjeno naselitev. Danes so razmere v Avstriji še mnogo bolj neugodne in bodo še dolgo take ostale. Zato naj si nihče ne dela utvar, da bo mogel tukaj dobiti svoj kos kruha. Kdor se, ko bo to vprašanje postalo pereče, ne bo hotel vrniti, naj ve, da v Avstriji ne bo mogel obstati, ker bo kot tujec in nadležni tujezemec še bolj nezaželen kakor je danes. Zato bo preselitev prej ali slej za vse begunce postala - nujnost.

Če torej to vemo in resno poštujemo, moramo že dovolj zgodaj misliti na to, kje naj začne novo življenje in si v miru ustvari nov dom in primerno blagostanje vsakdo, ki se ne misli vrniti. Ta ali oni bi se sicer mogel pomagati po svetu kar na svojo roko, zlasti, če ima v USA dovolj premožne sorodnike. Za veliko večino beguncev pa je skupna preselitev in skupna naselitev edina možnost in za našo slovensko skupnost tudi edino pametna. Za organizacijo take skupne preselitve in naselitve pa je treba mnogo časa, priprav in podobnega dela, če hočemo, da naša preselitev ne bo tvegan skok v temo. Prvi pogoj za vse podobne priprave pa je natančno izpolnjena kartoteka vseh slovenskih beguncev. Zato je ta stvar najnujnejša. Nihče naj ne misli, da bo že jutri moral iti, če bo prišel na kartoteko. Ta stvar se bo še vlekla. Vsekakor pa nihče ne bo mogel skupno z drugimi v svet, če ga ne bo v kartoteki. Kartoteka sama pa še nikogar ne obvezuje k preselitvi!

Da pa moramo s pripravami pohiteti, je še drug važen vzrok. V Avstriji sami je več sto tisoč beguncev raznih narodnosti, v Evropi pa več milijonov. Vsi ti se bodo prej ali slej morali preseliti. Jasno je ko beli dan, da bo boljše pogoje za naselitev v novem svetu mogla dobiti tista narodnostna begunska skupina, ki bo najhitreje in najbolj smotreno organizirana. Po reku: "Kdor prej pride, prej melje" se moramo ravnati tudi v tej tako usodni odločitvi.

Lahko se kajpak zgodi tudi to, da bodo nenaadni in nepričakovani dogodki morebiti že v bližnji prihodnosti nam vsem - ali pa vsaj ogradni večini - omogočili srečen povratek v domovino. To bi bila najboljša rešitev, ki bi jo nam mogla nakloniti božja Dobrota, v katero verno in udano zaupamo. Vendar ne smemo grešiti v tem, da bi se po svoji pameti takorekoč vmešavali v božje načrte. Delati moramo po pameti, ki nam v sedanjih okolnostih velewa, vse storiti, da si pravočasno zagotovimo življenje, če ne drugje, pa v tujini.

Se nekaj o Avstraliji

Naš list je dne 13.7.1946. v številki 136 pod naslovom: "Naselitev v Avstralijo" priobčil članek, ki se peča z možnostjo naselitve v Avstraliji. Kot dopolnilo že objavljenega članka prinašamo danes nove vesti, posnete po züriškem časopisu "Informations - Dienst". Vse vesti iz Avstralije sicer ravno ne soglašajo med seboj (kaj pa danes še soglašaja!), pa so zato morda še bolj zanimive. Najprvo priobčimo neko avstralsko pismo, takole se glasi:

"Trenutno morejo v Avstralijo samo oni begunci, ki imajo tukaj družine. Kaj bo bodočnost prinesla, trenutno nihče ne ve, ker najprej se morajo vrniti domov cele armade. Jaz ne verjamem, da bi pred 12 - 18 meseci mogel le en begunec priti v Avstralijo vsled pomanjkanja ladij.

Vlada se zelo trudi, pridobiti britanske priseljence; kljub vsem drugačnim govoricam bo priselitev drugih narodnosti dovoljena le v slučaju, če ne bo mogoče dobiti zadosti Britancev. Položaj britskih in nebritskih priseljencev se temeljito razlikuje.

Življenje tukaj je trdo in je večni lov za denarjem. Marsikomu je to ideal, za mnoge Evropejce, pa je tako življenje neznosno. Vendar pa se mora vse za dobro vzeti, če si pregan iz lastne domovine, kjer si zadovoljen v miru živel. Kratko povedano, duševni delavci nimajo v Avstraliji mnogo iskati. Samo en primer: Mnogo beguncev-zdravnikov je tukaj ponovno 4 leta študiralo. Čeprav se prejeli diplome avstralskih univerz, je bilo potrebno v parlamentu sprejeti nov zakon, da so jih kljub mnogim protestom 36 od njih zaposlili in jim omogočili prakso. Če bo vlada še ostale zdravnike napravila zopet nov zakon, dvomim. Ozkosrčni nacionalizem povzroča vse take težave vsem, ki niso v Avstraliji rojeni. Ta nacionalizem se je v teku zadnjih let spremenil v sovraštvo do tujcev. Vlada, oziroma krogi, ki stoje za vlado, se zelo trudijo, dopovedati prebivalstvu, naj bo do tujcev dostojen, ker drugače ne bo Avstralija nikoli obljudena.

Trenutno so avstralski časopisi polni ponudb za delo, iščejo moške in ženske. Neki oglas se n.pr takole glasi: "Delo ob spremljanju godbe v dvorani našega zimskega vrta. Dopoldne in popoldne oddih. Solana otroška vrtnarica na razpolago. Čisto, privlačno delo v bližini žini mesta, plača visoka". In z velikimi črkami: "Sobota prosta".

750.000 avstralskih vojakov, ki imajo pri službah seveda prednost, bo sedaj demobiliziranih. Če ne bo kaj nepredvidenega spravilo industrije v nered, bo kljub temu dovolj delovnih mest za priseljence na razpolago.

Temeljna plača za moške znaša okrog 5 funtov tedensko. Kupna moč avstralskega funta je občutno višja od angleškega. Angleški funt velja 25 avstralskih šilingov. Nekaj tipičnih primerov plač.

Pek: 7 funtov 4 šilinge tedensko, tesarji: 7 funtov 3 šilinge tedensko, strojepiska: 4 funte tedensko, elektromehaniki: 6 funtov 15 šilingov tedensko, klaparji: 5 funtov 10 šilingov tedensko.

Urno dekletke more pri komadnem delu v tovarni priti na 8 funtov tedensko.

Teško je trenutno s stanovanji, ker manjka 250.000 enostanovanjskih hiš. Predvidena je letna gradnja 50.000 hiš, kar bo znatno izboljšalo položaj. Za malo družino stane najemnina 25 - 35 šilingov tedensko.

Imajo tudi brezposelno zavarovanje, Samec dobi 25, poročen pa pa 45 šilingov tedensko podpore plus 5 šilingov za otroke. Materam se daje 25 šilingov tedenske podpore in 4 funte premije ob porodu.

prvega otroka.

Večji del prebivalstva pošilja otroke v državne šole, ker so zastopni. So pa tudi zasebne šole po angleškem vzorcu. Kar se tiče športa in splošnih življenjskih pogojev se imajo otroci sijajno. Svežega sadja je v izobilju. Sonce in neprisiljeno življenje spreminjata Avstralijo v otroški paradiž.

Pomanjkanja živil Avstralija ne pozna. Za zajtrk jejo jajca, mesa je v izobilju. Samo sardin nekoliko primanjkuje in cigarete so trenutno bolj redke. Pijejo večinoma pivo, ki je kvalitetno dobro, a sedaj racijonirano. Imajo še gin in doma žgani whisky. Avstralska vina so dobra.

Čevlji so v prosti prodaji, tekstilije sicer racijonirane, pa v toplem podnebbju človek ne potrebuje mnogo obleke.

Avstralija je izšla iz vojske skoro nepoškodovana, je polna energije, podjetna in široko odprta naložbi kapitala. Življenje je bolj surovo kot v Evropi, civilizacija še ni "prefinjena". Nobena izročila ne otežujejo avstralskega življenja. Kdor se hoče tukaj vživeti, se mora znati prilagoditi razmeram. Izgledi za bodočnost so dobri. Med vojno so nastale nove industrije, ki bodo dalje delale in se razvijale, ako ne bo zmešnjav.

Na prevoz pa pred koncem 1.1946 ali še pozneje ni misliti. Vse ladje so prenapolnjene z vračajočimi se vojaki, ki hočejo domov.

= :: =

TOREJ TAKO. - V poslednjem času je opažati v Rimu pozornost vzbujajočo protiklerikalno gonjo. Na najrazličnejših krajih nastopajo na nesramen način mošče in ženske, preoblečeni v duhovnike in redovnice. Za nekaj časa sem nastopajo na dosedaj neznan grob nasilen način nekateri duhovniki v tramvajskih vozovih. Pri sumljivih kino predstavah in revijah sedijo na prvih mestih kleriki in ploskajo. V nekem takem nesramnem gledališču je v odmoru nekdo celo molil brevir. Vse to počenja preoblečeni agenti za protiversko gonjo. - V Rimu je duhovščini obisk gledališča in kino predstav že od nekdaj strogo prepovedan, kar je javnosti seveda znano. Vendar poskušajo na tak protiklerikalni način nahujskati nekriščno množico. Večkrat je seveda preobleka tako slaba, da komaj more koga premotiti. Pred nekaj dni je policija v enem takem gledališču, na pobudo nekdanjega benediktinskega paterja pod imenom pater Linus, odkrila radi prevajalca, ki je bil nekdanji zločinca, katerega so seveda ponovno zaprli. (Inf.D. št. 26. 7.1946.)

SLOVENSKI KATOLICANI NOSIJO TRNJJEVO KRONO. - Po poročilih iz Jugoslavije so se meseca maja vršila tam nova preganjanja duhovništva, to pot posebno na slovenskem ozemlju. Tako je bilo v raznih krajih Slovenije aretiranih 62 duhovnikov, ki se sedaj nahajajo v ljubljanskih zaporih ali v kočevskem koncentracijskem taborišču. V prejšnjih mesecih zaprti duhovniki so sedaj v velikem taborišču v Teharjih pri Celju. Nekateri v maju aretirane duhovnike so agenti OZNE med službo božjo odvlekli od oltarja. V šolah se vrši močna protiverska propaganda. Z zasmehom in preziranjem govorijo otrokom o veri, češčenju svetnikov in cerkvenih obredih. (Informations -Dienst, od 26.7.1946.)

ZVITA ITALIJANSKA POLITIKA.

Kot smo že brali, je italijanska vlada posvarila ameriško vlado, da bo spremenila svojo smer v zunanji politiki, če ji ne bodo ugodili v njenih zahtevah za popravilo mirovne pogodbe. V pojasnilu te politike objavljamo odlomek iz pisma slovenskega begunca v Italiji: "V Italiji je včasih tokan neizgurno, drugače pa še kar gre. Čeprav Lahji jamrajo, je Italija brezdvoma bogata - pa tu-

LEP USPEH. Naklada praškega št. tednika "Katolik" je v 6. mesecih poskočila od 4 na 200.000.

di zelo neurejena dežela. Za denar se dobi vse. In sorazmerno niti ne predrago. Karte so le bolj za mesta, kjer morajo ljudje nekateri reči bolj poceni dobiti. Vrhutega imajo Lahi v inozemstvu toliko svojih ljudi in tudi prijateljev, da dobivajo ogromne količine blaga kot podporo. Tudi to jim prav pride, da je sv. Stolica v deželi. Papeške kuhinje delijo hrano po najugodnejših cenah. Papeška komisija za pomoč, pa deli še obleko in perilo, tako, da se Lahi res lahko zadovoljno smejejo. Rusi jih vabijo k zelo ugodnim pogodbam in zato, da jih ne izgubijo, jim Anglosaksonci zopet dajejo koncesije in tako imajo Lahi prednost, da oba lahko izigravajo.

AMERIKANCI O EVROPI IN RUSIJI. - "Zemeljsko težišče leži danes v Ameriki" - je rekel švicarski pisatelj Denis de Rougemont, ko se je pred kratkim po 6 letnem bivanju vrnil domov in nadaljeval: Marsikaj kar se tiče bodočnosti človeštva, bo sklenjeno v Zedinjenih državah. Zavedajo se, kakšno moč predstavljajo, pa se jim radi tega zdi Evropa podobna ledeniku, porinjenemu med dva svetova - Ameriko in Rusijo. Evropa jim je obenem bojno polje, na katerem oboji državi merita svoje moči." - Kaj mislijo Amerikanci o Rusiji? Različno. Pridobitni krogi seveda žele, da se jim ta bogata dežela odpre. Ne vidijo nobenih ovir, radi tega je tudi odpotoval predsednik ameriške trgovske zbornice v Moskvo in imel tam kapitalistična predavanja. Drugi imajo pravi strah pred Rusi ter so za to, da se Rusija kar takoj obsuje z atomskimi bombami in uniči. Vidite, tudi za USA je Rusija uganka".

KATOLIŠKA KNJIGA. - Italijanski katoliški založniki so imeli v Rimu svoj kongres, katerega se je udeležilo okrog 120 knjigarstev. Kulturno življenje v ital. katolicizmu je kaj živahno. Po svečani službi božji v cerkvi sv. Petra so udeleženci obiskali vatikansko knjižnico. V avdijenčni dvorani so založniki priredili

razstavo najvažnejših literarnih novin, za katere se je sv. oče Pij XII. zelo zanimal.

PADLI V OBEH SVETOVNIH VOJNAH. - Pri sedmih najpomembnejših narodih je bilo v prvi svetovni vojni 77% vseh vojaških žrtev padlih vojakov, v drugi pa 90%. Kot kažejo pričujoče številke so bile te izgube zelo različne; prva številka ve številu mrtvih vojakov v prvi, druga pa mrtve v drugi svetovni vojni. Francija 1,358.000 - 167.000; Britanski imperij 1,908.000 - 390.000; Italija 650.000 - 175.000; Zedinjene države 1,126.000 - 325.000; Rusija 1,700.000 - 3,000.000; Nemčija 1,774.000 - 3,250.000; Japonska 300 - 1.500.

KDO ODLOČA V POLITIKI? - Te dni se je svet tudi formalno poslovil od znane ustanove Zveze narodov, ki je od 1.1919 pa do konca imela svoj sedež v Ženevi. Zakaj pa ravno v Ženevi? To je zanimiva, malo poznana zgodba čisto na robu svetovne zgodovine. Ob ustanovitvi Zveze narodov sta se dve mesti potegovali za čast, biti sedež te mednarodne ustanove - Ženeva in Lausanne. Boj je bil hud, ker s tem ni bila združena samo čast, temveč tudi velika gospodarska korist. Zedinjeni se niso mogli. Delegati posameznih držav so se sporazumeli, da tudi v tem vprašanju prepustijo odločitev ustanovitelju Zveze predsedniku Wilsonu. Predsednik Wilson je pred vsako važnejšo odločitvijo vprašal za svet svojega svetovalca polkovnika Houseja. Polkovnik je nasvetoval Ženevo in tako je to mesto postalo sedež Zveze. Toda pred nasvetom je tudi polkovnik House dolgo razmišljal, katero mesto naj svetuje. Ker se ni mogel odločiti, se je obrnil na svojega slugo, čigar izkušnosti in poznavanju sveta je zelo zaupal. Sluga mu je odvrnil: "Če smem izreči svojo sodbo, moram po svoji najboljši volji povedati, da je ženevsko podnebje za revmatizem Vaše eksalenoc ugodnejše". To je bil pravi vzrok za odločitev.